

आरुघाट गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
आरुघाट, गोरखा

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम
आ.व २०८२/०८३

प्रस्ताता

राजु गुरुङ

अध्यक्ष

मिति : २०८२ अषाढ १०

आरुघाट गाउँपालिकाका उपाध्यक्षज्यू,
वडा अध्यक्षज्यूहरू,
गाउँ कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरू,
सम्पूर्ण गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,
गाउँसभाका सचिवज्यू,
गाउँपालिकाका कर्मचारीहरू,
नागरिक समाज, पत्रकार, सुरक्षाकर्मीहरू, बुद्धिजीवी एवम् यस गरिमामय सभामा उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरू,

आरुघाट गाउँपालिकाको १७ औं गाउँ अधिवेशनको पहिलो बैठकमा उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई सर्वप्रथम हार्दिक स्वागत गर्दछु।

आरुघाट गाउँपालिकाको गाउँपालिका अध्यक्षको हैसियतले यहाँहरू सामु आरुघाट गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न यस सम्मानित गाउँसभा उपस्थित भएको छु।

ऐतिहासिक संविधान सभाबाट निर्मित नेपालको संविधानमा व्यवस्था भए बमोजिम आरुघाट गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेस गर्न पाउँदा मैले आफूलाई गौरवान्वित महसुस गरेको छु। आरुघाट गाउँपालिका निर्माणको अभिभारा हामी सबैलाई प्रदान गरी यस सुन्दर गाउँपालिकाको सेवा गर्ने र समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने अवसर प्रदान गर्नु हुने सम्पूर्ण गाउँपालिकावासी आमा-बुबा, दाजु-भाइ, दिदी-बहिनीहरू सबैलाई हाम्रो तर्फबाट हार्दिक आभार सहित धन्यवाद प्रकट गर्दछु।

यस अवसरमा नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधीनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, स्वाभिमान र नेपालको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाका लागि आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात सहिदहरूप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दै हार्दिक श्रदाञ्जली व्यक्त गर्दछु।

विभिन्न राजनीतिक आन्दोलनमा घाइते तथा वेपत्ता हुनुभएका आन्दोलनका मूर्धन्य योद्धा, नागरीकहरूप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु। यसै गरी राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र र जनजीविकाको आन्दोलनको नेतृत्व गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरूप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु। उहाँहरूले पुर्‍याउनु भएको योगदानको स्मरण गर्न चाहन्छु।

आदरणीय यस गरिमामय सभाका सदस्यज्यूहरू,

स्थानीय तहको दोस्रो कार्यकालको नेतृत्व गर्ने अवसर प्राप्त भएसँगै सीमित बजेटबाट असीमित आर्थिक र सामाजिक क्षेत्रका चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्न गाउँपालिकाभित्रका अत्यावश्यक पूर्वाधार निर्माण साथै सुधारान्मुख काम गरी नागरीकमा आत्मविश्वास र आशा जगाउँदै हाम्रो तीन वर्षको कार्यकाल सफलतापूर्वक सम्पन्न भएको छ। हामीले कार्यभार सम्हालेको ३ वर्षको अन्तरालमा प्राप्त उपलब्धिहरू उत्साहजनक छन्। हाम्रा आवश्यकताहरू असीमित छन्। हाम्रो स्रोत साधन सीमित छ, तर पनि हामी हाम्रो गाउँपालिकालाई “सम्मुनत, खुसी र सुखी आरुघाट गाउँपालिकावासी” बनाउन सही दिशातर्फ अघि बढिरहेका छौं।

विश्वव्यापीरूपमा फैलिएको कोभिड-१९ महामारीबाट थलिएर माथि उठन लागेको अर्थतन्त्र पुनः युक्रेन रसिया युद्ध, इजरायल प्यालेस्टाइन द्वन्द, भारत पकिस्तान युद्ध र इजरायल इरान युद्ध सोवाट विश्वआपूर्ति श्रृंखलामा आएको संकुचनले नेपाललाई

समेत प्रभाव पारेको छ । यसबाट संघीय सरकारको राजस्व परिचालनमा प्रभाव पर्न गइ स्थानीय तहले पाउनु पर्ने वित्तीय हस्तारणमा नकारात्मक असर पुगेको छ।

नेपालले जनसांख्यिक लाभ लिदै अल्प विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकको श्रेणीमा उक्लिनै लाग्दा हरेक दिन २ देखि ३ हजार युवाहरू रोजगारीको खोजीमा नेपाल छोडेर विदेसिनु पर्ने अवस्थाले हामी सबैलाई गम्भीर बनाएको छ । आन्तरिक र बाह्य बसाइ सराइका कारण नेपालका गाउँघरहरू सुनसान वस्तीका रूपमा रूपान्तरित हुन पुगेका छन् । उब्जाउ खेत बारी बाँझो हुन पुगेका छन् । यस सन्दर्भमा युवालाई देशभित्रै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको बसाइलाई आकर्षक बनाउने चुनौती हामी सबैको साझा मुद्दा हुन पुगेको छ ।

यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनर्उत्थानशील क्रियाकलाप मार्फत अगाडी वढाउदै तिव्र र दिगो आर्थिक विकास गरी समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको मुल लक्ष्य हासिल गर्नु परेको छ। यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनु पर्ने अवस्था सृजना भएको छ ।

सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइ सुशासनको अनुभूति जनमानसमा ल्याउन र गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्य छ । यसका लागि विद्युतीय सुशासन प्रणाली लाई सेवा प्रवाहमा व्यापक र प्रभावकारी बनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ। मैले यस अवसरमा आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरी रहँदा समावेशी, समतामूलक, स्वच्छ हराभरा र समृद्ध आरुघाट गाउँपालिकाको भावी तस्विरलाई झलझली स्मरण गरेको छु।

हाम्रो गाउँपालिका, लोकतन्त्रका आधारभूत मूल्यमान्यता, बहुदलीय लोकतान्त्रिक शासन प्रणाली, मानव अधिकार, सामाजिक न्याय, सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै विधिको शासनप्रति पूर्ण प्रतिबद्ध छ। लोकतन्त्रलाई सामाजिक जीवन पद्धतिको रूपमा स्थापित गर्ने कुरामा गाउँपालिका सरकार हरपल प्रयत्नशील छ। शासकीय व्यवस्थामा आएको परिवर्तनको अनुभूति सबै गाउँपालिकाबासीले गर्न सक्नु भन्नेमा हामीहरु अत्यन्त सचेत छौं।

यस नीति तथा कार्यक्रममा लोकतान्त्रिक मूल्यमान्यता, मानव अधिकार, सुशासन, सामाजिक न्याय र सामाजिक संरक्षण, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारक्षेत्रको सीमा र सम्बन्धहरूलाई अवलम्बन गर्दै विगतमा लिइएका महत्वपूर्ण नीति र सञ्चालनमा रहेका गौरवका योजना र कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै हाम्रै पुस्ताले महसुस गर्ने गरी गाउँपालिका क्षेत्रमा शान्त एवं सुन्दर आवास, शहरी एवं व्यावसायिक क्षेत्रमा उद्यमशीलता विकास, वातावरणमैत्री विकास, आधुनिक जीवनशैली, प्रविधिसहितका सडक पूर्वाधार, नवीनतम सूचना प्रविधिमा सबै नागरीकहरूको पहुँच सहितको “सम्मुनत, खुसी र सुखी आरुघाट गाउँपालिकावासी” बनाउने परिकल्पना गरेको छु।

सिमित स्रोतसाधनको सदुपयोग गर्दै गाउँपालिकावासीका इच्छा, आकांक्षा र कल्पना गरीएका योजनाहरु क्रमशः पूरा गर्दै जानु हाम्रो दायित्व हो । गाउँपालिकाको आर्थिक सामाजिक, भौगोलिक, तथा सांस्कृतिक विविधतालाई आत्मसात् गर्दै सन्तुलित र समन्यायिक विकासको बाटोमा अघि बढ्न गाउँपालिका सरकार दृढ छ। आगामी दिनमा गाउँपालिकाको समृद्धि र गाउँवासीको खुसीको लागि यहाँहरु सँगसँगै सहकार्यमा रचनात्मक काम गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

आदरणीय गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु !

अब म आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा कार्यान्वयन हुने नीतिगत व्यवस्था र यस नीति तथा कार्यक्रम तय गर्दा अपनाइएका आधारहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

१. नेपालको संविधानको अनुसूची ८ र ९ ले निर्दिष्ट गरेका स्थानीय तहका एकल तथा साझा अधिकारहरु, मौलिक हकहरु, राज्यका नीति तथा निर्देशक सिद्धान्तहरु ।

२. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र आवधिक योजनाले अङ्गीकार गरेका लक्ष्य, नीति तथा प्राथमिकताहरू।
३. संघीय सरकारले अङ्गीकार गरेका आर्थिक, मौद्रिक तथा वित्तीय नीतिहरू।
४. गण्डकी प्रदेश सरकारले अङ्गीकार गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू।
५. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ (संशोधन सहित)।
६. संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बजेट र सो बजेटको साथमा प्राप्त बजेट तर्जुमा गर्दा लिनुपर्ने आधारहरू।
७. राजनीतिक दल, नागरिक समाज, समाजसेवी, बुद्धिजिवि, सरोकारवाला लगाएत सामाजिक संजालहरूबाट प्राप्त सुझावहरू।
८. सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया मार्फत प्राप्त सुझावहरू।
९. राजस्व परामर्श समितिको सिफारिस।
१०. स्रोत अनुमान तथा बजेटसीमा निर्धारण समितिको स्रोत तथा बजेट अनुमानहरू र सो समितिले दिएका सुझाव र सिफारिसहरू।
११. गाउँपालिकाका विभिन्न विषयगत समितिका सिफारिसहरू।
१२. गाउँ कार्यपालिकाले निर्णय गरी तोकेका आधारहरू।
१३. नेपाल सरकारले प्रतिबद्धता जनाएका दिगो विकासका लक्ष्यहरू।
१४. गाउँपालिकाबाट विगतमा स्वीकृत भएका ऐन र नियमावली, नीति, कार्यविधिहरू।
१५. विकास साझेदार संघसंस्थाका राय, सल्लाह र सुझावहरू।

गाउँसभा सदस्यज्यूहरू

अब म गाउँपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को प्राथमिकताका क्षेत्रहरू प्रस्तुत गर्दछु,

१. कृषि, पशु तथा खाद्य सुरक्षा
२. निशुल्क र अनिवार्य शिक्षा
३. आधारभूत स्वास्थ्य
४. दिगो पूर्वाधार विकास
५. सुशासन तथा संस्थागत विकास
६. वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन
७. उद्यमशीलता, रोजगारी सृजना तथा नवप्रवर्तन
८. पर्यटन, खेलकुद विकास र कला संस्कृतिको संरक्षण
९. लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण
१०. खानेपानी तथा ससफाई/स्वच्छता

आदरणीय सभाका सदस्य ज्यूहरू:

बिषयगत क्षेत्रमा आगामी आ.व.मा निम्न नीति तथा कार्यक्रम लिइनेछ।

आर्थिक बिकास

क) कृषि तथा पशु

- निर्वाहमुखि कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक, आधुनिक, प्रतिस्पर्धी बनाउदै उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धिगर्दै खाद्य सुरक्षाको प्रत्याभूति गरिने छ।

- हरियो घाँसमा आधारित पशुपालनलाई वृद्धिगर्दै कृषकको आय स्तरमा सुधार ल्याउन घाँसको बीउ बेर्ना वितरण सामुदायिक तथा बाँझो जग्गामा घाँसखेती विस्तार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै लगिने छ ।
- दूध,मासु,अन्डा तथा अन्य कृषिजन्य नगदे बालीमा पालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउन उत्पादनमा आधारित अनुदानलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- **“युवामा स्वरोजगार ब्याजमा अनुदान”** भन्ने मूल नाराका साथ व्यवसायिक पशुपालन गर्न चाहाने युवालाई ब्याजमा अनुदान कार्यक्रम लागु गरिने छ ।
- नश्ल सुधार गरी उन्नत पशुपालनमा वृद्धिगर्दै लैजान कृतिम गर्भधान कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिने छ । साथै उन्नत नश्लको समेत आवश्यकता अनुसार व्यवस्था गरिने छ ।
- मानिसबाट जनावर र जनावरबाट मानिसमा सर्ने जुनोटिक रोग सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गर्दै रेविज जस्ता प्राणघातक रोग विरुद्धको खोप तथा बन्ध्याकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- बाख्रा पकेट कार्यक्रम अन्तरगत २५ भन्दा बढी माऊ बाख्रा पालन गर्ने कृषकका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- पशु सेवा शाखाको सेवा प्रवाह लाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिने छ , साथै डिजिटल सेवा विस्तार गर्दै सेवा प्रवाहलाई थप व्यवस्थित गरिने छ ।
- व्यवसायिक कृषकहरुको क्षमता विकास गर्न तालिम तथा अध्ययन अवलोकन कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ।
- **खेत-खेतमा कृषि प्राविधिक, गोठ-गोठमा पशु प्राविधिक** नीतिलाई कार्यान्वयनमा लगिने छ ।
- बधशाला देखि भान्सासम्म र गोठ देखि ओठसम्म स्वच्छ पशु पंछीजन्य उत्पादन र प्रयोगमा सुधार गर्दै लैजान स्वस्थ पशुपंछी स्वस्थ मानवको अवधारणालाई अवलम्बन गरिने छ।
- पशुहरुमा लाने विभिन्न रोगहरु विरुद्धको खोप कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै लगिने छ।
- पशु सेवाको पहुँच नपुगेका स्थानहरुमा घुम्ती शिविर मार्फत पशुहरुको चेक जाँच, परामर्श तथा आवश्यक औषधि वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- गोठ/भकारो सुधार तथा मूत्र संकलन कार्यक्रमलाई निरन्तरता गरी अर्गानिक खेती प्रणाली तर्फ कृषकहरुलाई उन्मुख गर्दै लगिने छ ।
- मागको आधारमा यान्त्रिकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- स्थानीय जातको पशुपंछी संरक्षण कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन सहित संचालन गरिने छ ।
- डेरीलाई व्यवस्थित गरि संघीय सरकारबाट प्राप्त गाई/भैसी प्रबर्धन कार्यक्रमलाई गाउँपालिकाको साझेदारीमा तल्लो क्षेत्रलाई गाई/भैसीको पकेट विस्तार गरि दुध उत्पादनमा बिशेष जोडदिइने छ ।
- पशुपंछीको स्वास्थ्यमा सुधार ल्याउनको लागि १ वडा १ पशु प्राविधिकको व्यवस्था गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका विभिन्न खेतीयोग्य जग्गामा साना सिंचाई मार्फत सिंचाई संरचनाहरु निर्माण गरी बर्षेभरि खेती हुने प्रबन्ध मिलाइनेछ।
- खाद्यान्न बालीको उन्नत बीउ उत्पादनमा वृद्धि गर्न बीउ बिजन, रासायनिक मल, आधुनिक कृषि उपकरणको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- कृषिजन्य वस्तुहरुको बीमा सम्बन्धी ज्ञान र पहुँचको कमी भएको हुँदा विभिन्न समयमा कृषि बीमाको महत्व तथा कृषि बीमा गर्ने तरिकाका बारेमा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।

- उच्च मूल्य वस्तु तथा सम्भावना बोकेका कृषि वस्तुहरूको पहिचान गरी तुलनात्मक लाभ लागतका आधारमा क्षेत्र विस्तार एवं व्यवसायीकरण मार्फत आत्मनिर्भरता तर्फ उन्मुख गरिनेछ।
- कृषि उत्पादकत्व बृद्धि गर्नका लागि संघीय, प्रदेश र अन्य स्थानीय सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरी ठूला परियोजना सञ्चालन गरिनेछ।
- आरुघाट गाउँपालिका क्षेत्रको माटोमा अम्लियता बढ्दै गएका कारण कृषि माटो जाँचको सेवा सञ्चालन गरिनेछ। माटो ल्याबलाई सुदृढिकरण गरी बर्षे भरि चाहिने रासायन तथा उपकरणको व्यवस्था गरी हप्ताको कमिमा २ दिन माटो जाँच गर्न प्रावधान मिलाइनेछ।
- Random Samling विधिबाट गाउँपालिका क्षेत्रभरको कृषि तथ्याङ्क सङ्कलन तथा अध्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- उत्पादित कृषि जन्य वस्तुहरूको बजारीकरणको लागि कृषि संकलन केन्द्र संचालन गरी र हाटबजार मार्फत कृषकहरूको उत्पादन बिक्री वितरणका लागि सहजीकरण गर्ने नीति लिइनेछ।
- वडाहरूको भौगोलिक अवस्थाको विशिष्टता तथा उत्पादनशिलता अनुसार विशेष बाली उत्पादन योजना तर्जुमा गरी वडालाई कुनै एक बालीको पकेट क्षेत्र घोषणा गरी कृषक समूह र सहकारी मार्फत कार्यक्रम संचालन तथा उत्पादन वृद्धि गरी कृषकहरूको आय स्तरमा सुधार गर्ने नीति लिइनेछ।
- रैथाने बाली धान, मकै र कोदो बालीको बीउ संरक्षण गर्दै उन्नत जातका बालीलाई व्यवसायीकरणमा लैजान जोड गरिनेछ।
- विपन्न वर्ग, महिला, बैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका व्यक्ति लगायत सम्पूर्ण कृषि कार्य गर्न चाहने कृषकहरूका लागि व्यवसायिक सीप विकास तालिम संचालन गरिनेछ।
- उत्पादनमा आधारित रहेर सहकारीसँगको समन्वयमा कृषकहरूलाई अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- कृषि प्राविधिकहरूको क्षमता विकासको लागि क्षमता विकासका कार्यक्रममा ध्यान दिइनेछ।
- कृषि कार्यक्रम संचालनको लागि साझेदार गर्न ईच्छुक सरकारी, गैर सरकारी तथा निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरूमा कृषि सम्बन्धी विषादीको असर तथा पत्रुखाना साथै रैथाने बालीको बारेमा सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- कफी, अलैंची, टिम्बुर, ओखर, बोधिचित्त खेतीको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- गाउँपालिकामा उत्कृष्ट कार्य गर्ने कृषक, फर्म, समूह, कृषि सहकारीलाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ।
- संघीय सरकारसँग समन्वय गरी गाउँपालिकाको जनताको खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सुधारमा जोड दिने नीति लिइनेछ।
- व्यवसायिक कृषकको खेतबारीमा जनप्रतिनिधि भेटघाट गर्ने नीति लिइनेछ।
- गाउँपालिकाको सुख्खा रहने क्षेत्रमा अदुवा र बेसारको बीउ उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- साना सिंचाई कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइदै लगिनेछ।

ख) उद्यमशीलता, उद्योग तथा व्यवसाय

- **मिसन रोजगारी:** आरुघाट गाउँपालिकाले दिगो रोजगारी सिर्जना तथा प्रवर्द्धनलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेर “मिसन रोजगारी: दिगो रोजगारी र उद्यमशीलता प्रवर्द्धन- अभियान” सञ्चालन गरिनेछ। यस अभियान अन्तर्गत, हाल

सञ्चालन भइरहेका सीप विकास, उद्यमशीलता प्रवर्धन, श्रम बजार व्यवस्थापन, लगानी अभिवृद्धि कार्यक्रम लगायतका रोजगारी र उद्यमशीलतासँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूलाई एकीकृत गरेर मिसन रोजगारी अभियान संचालन गरिनेछ ।

- **रोजगार रणनीति निर्माण:** श्रम बजारको माग, उपलब्ध स्रोत र जनशक्ति, रोजगार प्रवृत्तिको अध्ययन गरी **शहर उन्मुख नागरिकहरूलाई गाउँ फरक अभियान** सहित **गाउँपालिका रोजगारी रणनीति** निर्माण गरिनेछ। गाउँपालिकाले आफ्नै भूगोल, स्रोत, आवश्यकता र मागको विश्लेषण गरी गाउँपालिकामा रोजगारीको क्षेत्रमा रहेका अवसर तथा सम्भावनाको पहिचान, समस्याहरूको निदान र रोजगारी सिर्जनाका नवीनतम उपाय एवं विधिहरूको विकास गर्न रोजगार रणनीति तयार गर्नेछ ।
- **उद्यमशीलता, श्रम बजार अध्ययन तथा सीप विकास:** उद्यमशीलता विकास लाई स्थानीय रोजगारी सिर्जनाको मुख्य आधार मान्दै स्थानीय स्रोत, सीप र सन्दर्भ अनुकूल लघु तथा घरेलु उद्योग, स्टार्टअप र नवपर्वतनशील उद्यमलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति तथा संरचना विकास गरिनेछ । नागरिकलाई उद्यमी बनाउन र अवसरसँग जोड्नको लागि व्यवसायको संवर्धन र उद्यमहरूको द्रुतीकरण मार्फत नवप्रवर्तन, वित्त र प्रविधिमा पहुँच, बजार विस्तार, प्रविधि हस्तान्तरण, आम्दानी वृद्धि जस्ता विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- उद्यमशीलताविकास कार्यक्रम अन्तर्गत यस अघि नै सीप सिकेका व्यक्तिहरूलाई पुनर्ताजगी तालिम मार्फत रिफ्रेश गराई थप सीप विकास गरी स्तरउन्नति गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र १० वटै वडामा रहेका व्यापार, व्यवसाय, उद्योग एवं बाणिज्य फर्महरूलाई व्यवसाय दर्ताको दायरामा ल्याई तथ्यांक अद्यावधिक गरी सबै उद्योग व्यवसायलाई गरेको दायरामा ल्याइनेछ ।
- संघीय सरकारको शसर्त अनुदानको लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) मार्फत नयाँ उद्यमी सिर्जना, प्रविधि हस्तान्तरण, उद्यमीहरूको क्षमता विकास गरिनेछ ।
- आरुघाट गाउँपालिकाले उद्यमशीलता विकास, सीपविकास गराई अनुदानमा दिइएको औजार, प्रविधिको अनुगमन र नियमन गरी प्रयोगको अवस्था एकिन गरी आवश्यक कार्ययोजना बनाइनेछ ।
- स्थानीय रैथाने बाली कोदो, मकै तथा केराको विभिन्न परिकारलाई संघीय सरकारसंगको सहकार्यमा दिवा खाजामा समावेश गराई अर्गानिक खाजामा जोड दिइनेछ ।

ग) पर्यटन तथा संस्कृति प्रवर्धन

- पर्यटन तथा संस्कृति मन्त्रालय संगको सहलगानीमा निर्माणाधीन रहेको सीताला माई मन्दिर तथा आरुपोखरी पार्क निर्माण कार्यलाई पूर्णता दिन गाउँपालिकाबाट आवश्यक बजेट विनियोजन गरी मन्त्रालयबाट प्राप्त गरिने रकमका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ । साथै आरुपोखरीको पोखरीमा पानी भर्नका लागि थालनी गरिएको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । उक्त क्षेत्रलाई गाउँपालिकाको धार्मिक तथा पर्यटकीय गन्तव्य क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- आरुघाट गाउँपालिका अन्तर्गत विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन (DPR) भएका सांस्कृतिक, पर्यटकीय एवम धार्मिक क्षेत्रहरू सति डाँडा पार्क, स्टोन पार्क, रमाइलो डाँडा पार्क, बासुकी मन्दिर तथा पार्क, बाइस धारा देवी जलकुमारी मन्दिर तथा पार्क, विभिन्न गुफा तथा पर्यटकीय स्थलहरूको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिन संघ, प्रदेश सरकारको सहकार्य र समन्वयमा बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।

- आरुघाट गाउँपालिका भित्रका साहसिक पर्यटन विकासको सम्भावना बोकेका धार्मिक स्थल, पर्यटकीय स्थल, प्राकृतिक गुफा, रक क्लाइम्बीङ्गको सम्भावना भएका सोती बजार र घ्यापिन्थोकको विकासका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।
- ग्रामीण पर्यटनलाई प्रवर्धन गरी पर्यटन व्यवसायबाट गाउँपालिकाको राजश्व अभिवृद्धि गर्न युवा क्लब तथा महिला समूहहरुमार्फत होमस्टेको विकास, विस्तार तथा दर्ता गरी होमस्टे संचालन गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।
- घाम्लिङ्ग, भैरुङ्गथान, बतासेगुफा, आप्रिक रमाइलो डाँडा पार्क पर्यटकीय स्थल निर्माण साथै चनौटे-आर्वाङ्ग-आप्रिक-चिसापानी-बुद्ध हिमाल जाने पदमार्ग निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।

घ) सहकारी तथा भुमि व्यवस्थापन

- आरुघाट गाउँपालिका भित्रका सहकारी संस्थाहरुको अनुगमन र नियमनबाट प्राप्त प्रतिवेदनको राय, सुझाबलाई कार्यान्वयनमा लगिनेछ, सहकारीको नियमित अनुगमन, आवश्यक सीप तथा क्षमता विकास तालिमलाई निरन्तरता दिदै सहकारी भित्रका कमि-कमजोरी सुधार गर्दै सहकारीको मुल्य मान्यता अनुरूप संचालनमा ल्याइनेछ, सहकारी संघको समन्वयमा स्थानीय तह, सहकारी र निजी क्षेत्रबीचको साझेदारीमा कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- सहकारी संस्थाहरुलाई अनिवार्य रुपमा कोपोमिस(COPOMIS) प्रणालीमा आवद्ध गर्ने व्यवस्था मिलाई सबै सहकारी संस्थाहरुको कारोबारलाई वित्तीय सुशासनयुक्त र प्रविधि मैत्री बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- संचालनमा नआएका सहकारीलाई खारेजी, सानालाई एकीकरण र अन्य ठुलाको क्षमता विकासको नीति लिइनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा रहेको पुंजी, प्रविधि, ज्ञान र सीपलाई सामुहिक भावना मार्फत सहकारीमा आवद्ध गरी एकीकृत शक्तिको रुपमा व्यवसाय र आयआर्जनमा जोड दिइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका कृषि सहकारीहरु मार्फत सुपथ मुल्यमा मल, बिउविजन, आधुनिक प्रविधि प्रदान गरी, कृषिको उत्पादकत्व बढाउन आवश्यक पहल कदमी लिइनेछ ।
- आरुघाट गाउँपालिका भित्र रहेका भूमिहीन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवस्थित वसोवासीहरुको लगत संकलन लगाएतका आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरी भुमि आयोग संगको सहकार्य र समन्वयमा जग्गा धनि पुर्जा वितरण कार्य गरिनेछ ।
- बुढी गण्डकी जलविद्युत आयोजनाको कारण डुबानमा पर्ने गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन, सामुदायिक विद्यालय, क्याम्पस, इलाका प्रहरी कार्यालय लगाएतका सरकारी कार्यालयहरुको लागि आवश्यक जग्गा व्यवस्थापन गर्न बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना कम्पनी र संघीय सरकार संग पहल गरिनेछ ।
- आरुघाट गाउँपालिका भित्र निर्माण भएका घर, टहरा तथा संरचनाहरुको नक्सा पास तथा अभिलेखीकरण कार्यको सुरुवात गरिनेछ । गाउँपालिका भित्रका सडक, नदि, खोला, खोल्सा तथा खहरे खोलाहरुको उपयुक्त मापदण्ड निर्धारण गरी यस कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना कम्पनिबाट प्राप्त हुनुपर्ने सार्वजनिक जग्गा तथा भाडामा लिई बनाइएको घर, टहरा, गोठ आदिको मुआब्जा तत्काल बितरण गर्न सम्बन्धित निकाय संग पहल गरिनेछ । साथै डुबानका कारण सिर्जित समस्याहरुको सामाधानका लागि समन्वय गरिनेछ ।
- जग्गाको वर्गीकरणबाट सिर्जित समस्याहरुको समाधानको लागि आवश्यक पहलकदमी चालिनेछ ।

- गाउँपालिका भित्र रहेका बाझो जमिनमा Land Pulling को माध्यमबाट बाझो जग्गा जमिनको उचित प्रयोग गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- आरुघाट गाउँपालिका भित्र रहेको श्री ५ को वायुगुठि अन्तर्गतको जग्गा व्यवस्थापन गर्न र डुबान क्षेत्र अन्तर्गत आरुघाट गाउँपालिकाको वडा नं ९ मा पर्ने आरुटार तथा १० को चनौटेमा रहेको रोक्का जग्गा कारोबारको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

सामाजिक विकास

क) शिक्षा

- आरुघाट गाउँपालिकाको शैक्षिक विकासका लागि निर्माण भएको पञ्चवर्षीय शैक्षिक योजनाको "समतामूलक र गुणस्तरीय जीवनपयोगी शिक्षाको सुनिश्चितता, समृद्धिका लागि उद्यमशील नागरिक उत्पादनमा आरुघाटको प्रतिवद्धता" भन्ने दुरदृष्टिलाई आत्मासाथ गर्नका लागि योजनाका आधारमा वार्षिक कार्यक्रम निर्माण गरिनेछ ।
- **आरुघाट गाउँपालिकाको इच्छा :** गुणस्तरीय आधारभूत शिक्षा भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्दै सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थीको आकर्षण बढाउन र गुणस्तर कायम गर्न विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाको साझेदारीमा प्रारम्भिक बालविकास कक्षाकोठा व्यवस्थापन तथा स्तरोन्नति गरी प्रारम्भिक बालविकास शिक्षकलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरिनेछ । साथै एकीकरण नेपाल र रुम टु रिडको प्राविधिक सहयोगमा प्रारम्भिक कक्षा पठन सिप विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- **विद्यालय प्रति समुदायको ध्यान, अविभावक सचेतना हाम्रो अभियान** कार्यक्रम गरिनेछ ।
- विद्यार्थीहरूलाई कक्षाकोठामा टिकाउन र बजारमा बिकाउनका लागि मनोसामाजिक परामर्श र करिअर काउन्सेलिङ कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- **Each One: Teach One** कार्यक्रम सञ्चालन गर्न विद्यार्थीलाई प्रोत्साहन गरी सहसिकाइको अवसर प्रदान गरिनेछ ।
- पढ्दै सिक्दै र सिक्दै कमाउँदै कार्यक्रम सञ्चालन गरी विद्यार्थीलाई उद्यमशीलता तर्फ उन्मुख गर्न प्रेरित गरिनेछ ।
- विद्यालयमा अध्यापन गराउने महिला शिक्षक तथा कर्मचारी प्रसुती विदामा बस्नुपर्ने अवस्थालाई मध्यनजर गरी शैक्षिक क्षति न्यूनीकरणका लागि सट्टा शिक्षक/कर्मचारी व्यवस्थापनमा दिइएको अनुदानलाई वृद्धि गरी निरन्तरता दिइनेछ ।
- आरुघाट गाउँपालिकामा रहेको एक मात्र सामुदायिक क्याम्पस भीमोदय बहुमुखी क्याम्पसमा सर्वसाधारणले सर्वसुलभ र सहज रुपमा शिक्षा प्राप्त गर्न सक्ने गरी आवश्यक व्यवस्थापन गर्न ध्यान दिइनेछ । साथै भीमोदय बहुमुखी क्याम्पसलाई सरकारी क्याम्पसको रुपमा रुपान्तरण गर्न विशेष पहल गरिनेछ ।
- दिवा खाजा कार्यक्रमलाई अनुगमन गरी स्थानीय उत्पादनलाई प्राथमिकता दिनका लागि विद्यालयका कर्मचारीलाई रैथाने बालीहरूको प्रयोग गरी स्वस्थकर र पौष्टिक खाजा तयार गर्नका लागि कुक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- छात्रवृत्ति मापदण्ड परिमार्जन गरी सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत छात्रछात्राहरू मध्ये उत्कृष्ट, अति विपन्न, अपांगता भएका तथा दलित विद्यार्थीहरूका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यालयको गुणस्तर अभिवृद्धि तथा व्यवस्थापकीय र प्रशासनिक पक्षमा सुधार ल्याउनका लागि गाउँपालिकाले प्रधानाध्यापक र प्रधानाध्यापकले शिक्षकसँग करार सम्झौता गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । विद्यालय व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष र शिक्षक अभिभावक संघलाई क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- विद्यालय सीमा घेरा क्षेत्रबाट न्यूनतम २०० मिटर भित्र धुम्रपान, मद्यपान तथा मदिराजन्य पदार्थ बेचविखनमा रोक लगाइनेछ ।
- दैनिक शिक्षण क्रियाकलापलाई थप व्यवस्थित गर्न वर्षभरिमा गर्नुपर्ने कार्ययोजना, दैनिक पाठयोजना, विद्यार्थी मुल्यांकन अभिलेखीकरण फारम, आन्तरिक मुल्यांकन फारम लगायतका विषय समेटेर शैक्षणिक योजना डायरी निर्माण गरी शिक्षकहरूलाई त्यसको अनिवार्य प्रयोगको लागि निरन्तरता दिइनेछ ।
- कक्षा ५, ८, ९ र १० मा न्यून सिकाइ उपलब्धि भएका विषयहरूमा अतिरिक्त कक्षा सञ्चालनका लागि बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- शिक्षक, विद्यार्थी र अभिभावक केन्द्रित विविध अतिरिक्त कृयाकलाप समेटी शैक्षिक मेला आयोजना गरिनेछ । आरुघाट गाउँपालिका भित्रका उत्कृष्ट विद्यालय, उत्कृष्ट शिक्षक र उत्कृष्ट विद्यार्थी छनौट गर्न कार्यविधि निर्माण गरी सोहि बमोजिम पुरस्कृत गरिनेछ ।
- अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा प्रणाली अन्तर्गतका सामुदायिक सिकाई केन्द्रमार्फत् विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरूको एकिन गरी विद्यालय भर्नामा समाहित गर्न पहल गरिनेछ भने सामुदायिक सिकाई केन्द्रलाई सूचना केन्द्रको रूपमा स्थापना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- कक्षा १२ चलेका विद्यालय र न्यूनतम ३०० जना विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालयहरूलाई एक जना थप कार्यालय सहयोगीको व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यार्थी र गाउँपालिकास्तरीय नेतृत्व तहसँग साक्षात्कार गर्नका लागि **गाउँपालिकासँग विद्यार्थी कार्यक्रम** सञ्चालन गरिनेछ भने अभिभावकको शैक्षिक सचेतना बढाउन अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- शिक्षक तथा कर्मचारीले विद्यालयमा बिताउने समयावधि बढाउनका लागि उत्प्रेरित गर्दै विद्यालयको प्रशासनिक व्यवस्थापनलाई अझै सुदृढीकरण गर्न अनिवार्य रूपमा डिजिटल हाजिरी कार्यान्वयनमा ल्याई गाउँपालिकाबाट नियमन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यालयस्तरीय खेलकुदलाई व्यवस्थित गर्नका लागि गाउँपालिकामा खेलकुद शिक्षकको दरबन्दी सिर्जना गरी सम्पूर्ण विद्यालयमा परिचालन गरिनेछ ।
- विद्यालय तहमा शिक्षकहरूको पेसागत सिप र क्षमता बढोत्तरी गर्न विश्वविद्यालयहरूसँग सहकार्य गरी कार्यक्रमहरू तय गरिनेछ ।
- आरुघाट गाउँपालिका भित्र रहेको विद्यालयहरूको लिडर विद्यालयहरूलाई सक्रिय बनाई Peer Teaching तथा Teacher Exchange मार्फत् विषयगत शिक्षण गर्ने शिक्षकहरूलाई पृष्ठपोषण प्रदान गरिनेछ ।
- भीमोदय क्याम्पस संचालन तथा व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग अनुदानको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

ख) युवा तथा खेलकुद

- राष्ट्रपति रनिडशिल्ड प्रतियोगितालाई खेलकुद विकासको आधारस्तम्भको रूपमा विकास गर्दै स्थानीयस्तरमा राष्ट्रपति रनिडशिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन गरी प्रदेश र राष्ट्रस्तर खेलाडी तयार गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा खेलकुद तथा संगीत प्रशिक्षकको दरबन्दीको सिर्जना गरी आवश्यकता अनुसार विद्यालयहरूमा परिचालन गरिनेछ ।
- युवाहरूलाई राष्ट्रसेवामा आकर्षित गर्न स्थानीयस्तरमा लोकसेवा तथा शिक्षकसेवा आयोग तयारी कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।

- गाउँपालिका भित्र पालिका स्तरीय र वडा स्तरीय खेलकुद मैदानको निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका खेलाडीहरूको पहिचान, खेल प्रतिभाको विकास गर्दै गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिताहरू आयोजना गरिनेछ । क्लबहरूको साझेदारीमा युवाक्लब मार्फत संचालन हुँदै आइरहेको फुटबल प्रतियोगिता र ब्याडमिन्टन प्रतियोगितालाई गाउँपालिका आफैले व्यवस्थापन गरी गाउँपालिका स्तरीय रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- युवा जनशक्तिलाई उत्पादनमुलक र रोजगार मुलक बनाउन इलेक्ट्रीसियन तथा प्लम्बिङ्ग, सिलाइकटाइ, ब्युटिसियन, किचन हेल्पर, बारिस्टा मोतिमाला, हस्तकला लगाएतका सीपमुलक तालिमका लागि विभिन्न संघ संस्था संग साझेदारी गरिनेछ ।
- युवा रोजगारीलाई बढवा दिन उत्पादनमुलक व्यवसायमा लाग्न प्रेरित गराउदै विदेशबाट फर्किएका युवाहरूको सीप र आवश्यकता पहिचान गरी पुंजी सीप र प्रविधिको सहायता पुर्याउन रिटर्नी स्वयंसेवकको परिचालन गरिनेछ ।
- नेपाल प्रहरी, स्काउट, युवा क्लब, महिला समुह तथा सामुदायिक सेवा केन्द्रको सहकार्यमा किशोर किशोरीहरूलाई लक्षित गरी लागु औषध दुर्व्यसनि, लैंगिक हिंसा, बालबिबाह, घरेलु हिंसा न्यूनीकरण गर्न सामाजिक सचेतनामुलक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बेरोजगार युवाहरूलाई रोजगारीको व्यवस्था गरी विदेशिने क्रम रोक्न प्रयत्न गर्नुका साथै सुरक्षित तथा व्यवस्थित बैदेशिक रोजगारीको लागि श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय संगको सहकार्यमा युवाहरूलाई आवश्यक तालिम, प्रशिक्षण तथा सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

ग) स्वास्थ्य

आरुघाट गाउँपालिकाको विशिष्टीकृत भौगोलिक अवस्था तथा स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी समस्या र चुनौतिलाई सम्बोधन गर्दै गाउँपालिकाका नागरिकहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा सर्भिसुलभ रूपमा प्रदान गर्न गाउँपालिकाले देहाय बमोजिम नीति तथा कार्यक्रम अवलम्बन गरेको छ

- गाउँपालिकाबासीलाई निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रवाह भएको सुनिश्चित गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाबासीहरूमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँचलाई सहजीकरण गर्न न्युनतम पूर्वाधार सहितको प्रतिकारात्मक, प्रबर्द्धनात्मक, निदानात्मक, सामान्य उपचार एवम चिकित्सकीय सेवाको विस्तार र स्तरोन्नति गरिने छ ।
- गाउँपालिकाबासीलाई जीवनशैली परिवर्तन गर्न अभिप्रेरित गर्दै नसर्ने रोगको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि समुदाय स्तरमा स्क्रीनिङ्ग (फागुन महिना) तथा जनचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
- सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आकस्मिक सेवा संचालनमा ल्याई गाउँबासीहरूको आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको पहुँच सुनिश्चितता गरिने छ ।
- स्वास्थ्य सूचना प्रणाली र स्वास्थ्य अनुसन्धानलाई गुणस्तरीय बनाई अनुसन्धानबाट प्राप्त परिणामलाई गाउँपालिकाको योजना, नीति, रणनीति विकास गर्न स्वास्थ्य विषयमा MPH, BPH विषय अध्ययन गर्ने विधार्थीहरूलाई थेसिस र ग्राण्डको रूपमा अनुसन्धान गर्ने व्यवस्था लाई प्रभावकारी उपयोग गरिनेछ ।
- गाउँपालिका बासीको स्वास्थ्य बीमा सुनिश्चित गर्न लागत साझेदारीमा लक्षित वर्ग जस्तै ज्येष्ठ नागरिक, भिन्न क्षमता भएका नागरिक, विपन्न, किशोरकिशोरी, सिमान्तकृत, विभेदमा परेका, जनयुद्ध तथा जन आन्दोलनका घाइते, शहीद तथा वेपत्ता परिवार, एकल महिलाको स्वास्थ्य सेवा सर्भिसुलभ र सहज पहुँच हुने व्यवस्था गरिने छ ।

- सरकारी तथा निजी क्षेत्रबाट संचालित स्वास्थ्य सेवामा गुणस्तरीयता सुनिश्चित गर्न प्रभावकारी समन्वय, सहकार्य, अनुगमन तथा नियमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- संकटाविमुख अवस्था, प्रकोप ,विपद र महामारी नियन्त्रण जस्ता कार्यका लागि सरोकारवाला सँगको समन्वयमा स्वास्थ्य सेवा प्रभावकारी रुपमा परिचालन गरिने छ ।
- जनस्वास्थ्यको संरक्षण प्रवर्धन गर्नका लागि प्रवर्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनस्थापनात्मक तथा प्रेषण सेवाको विकास तथा बिस्तार गरिने छ ।
- आयुर्वेद तथा गाउँपालिकामा प्रचलित वैकल्पिक चिकित्सा पद्धतीहरुको आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको विकास तथा विस्तार गरी समन्वयत्माक रुपमा सेवा प्रवाहलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तन, तथा प्राकृतिक विपदले सृजना हुने मानवीय स्वास्थ्य समस्या समाधान गर्न विपद तैयारी र व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन स्वास्थ्य क्षेत्रका सबै निकायहरु बिच र अन्तरक्षेत्रिय समन्वय गर्ने,वातावरण प्रदूषणको प्रभावकारी नियन्त्रण गर्दै स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न पाउने नागरिक अधिकारलाई सुनिश्चित गर्ने, खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता (वास) कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- एचआईभी संक्रमित व्यक्तिहरु लाई ART सेन्टरसम्म आवतजावत गर्न मासिक रुपमा यातायात खर्च वापत रु ५०० (पाँच सय) उपलब्ध गराइने छ ।
- जेष्ठ नागरिकहरुको संख्यामा भैरहको वृद्धिलाई ध्यानमा राख्दै स्वास्थ्यका समस्याहरुलाई प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको तह देखिनै व्यवस्थापन गर्न जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य जाँच **उमेर सत्तरी** कार्यक्रम लाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- आमा सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत संस्थागत प्रसुती सेवालालाई प्रोत्साहन गरी घरमा प्रसुती शुन्य गर्न तोके बमोजिम गर्भ जाँच गर्ने महिलाहरुको लागि गर्भवती महिलाको निशुल्क प्रयोगशाला परिक्षण र सुत्केरी महिला लाई निशुल्क “एम्बुलेन्स सेवा” कार्यक्रम संचालन गरिनेछ र साथै “ सुनौलो हजार दिनका आमाहरु संग उपाध्यक्ष भेटघाट कार्यक्रम ” लाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सम्पादित क्रियाकलापलाई गुणस्तरीय बनाउन र उचित समयमा प्रतिवेदन तयार गर्नका लागि मासिक बैठक,स्वास्थ्य संस्थाहरुमा मापदण्ड बमोजिमको इन्सिनेटर निर्माण, संस्थाहरुको मर्मत, उपकरण खरिद, ई-मेल ईन्टरनेट,HMIS डिजिटललाईजेसन लाई पहुँच बिस्तार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई,आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रहरुबाट गुणस्तरीय सेवा प्रवाहको लागि नयाँ थप अलैचे सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई र नेबोट पोखरी स्वास्थ्य इकाई स्थापना गरि सामाग्री तथा व्यवस्थित सामुदायिक औषधी कार्यक्रमलाई आवश्यकता अनुसार थप र प्रभावकारी बनाइनेछ । मागमा आधारित औषधी वितरण प्रणालीको व्यवस्था गरिनेछ।
- ग्रामीण समुदायको स्वास्थ्य सुविधाको लागि प्रादेशिक क्षयरोग नियन्त्रण केन्द्र ,गण्डकी प्रदेशको समन्वयमा छाती रोग खोजपड्ताल कार्यक्रम वडा स्तरमा विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिने छ।
- परिवार स्वास्थ्य तथा नियमित स्वास्थ्य संस्थामा वृद्धि अनुगमन गर्ने बालबालिकाहरु विच खोजपड्तालमा,उपचार र व्यवस्थापनमा हेल्दी बेबी प्रतियोगिता आयोजना गर्ने कार्यक्रममा संचालन गरिनेछ ।
- **फलफुल,हरियो सागपात खाऔं निरोगी** बनौं भन्ने सन्देश प्रवाह गर्न एक स्वास्थ्य संस्था/एक वडामा हरेक सामुदायिक विद्यालयमा फलफुल ,करेसाबारीमा निर्माण गर्ने अभियान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- विद्यालयहरुमा विधार्थीहरु लाई शिक्षकको निगरानीमा दिवा खाजा पश्चात ब्रस गराउने तथा मुख स्वास्थ्य प्रवर्धन कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

- विभिन्न जनस्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत तथ्यांकमा, महामारीजन्य रोगहरुको निदान, रोकथाम, तथा नियन्त्रणमा खटिने स्वास्थ्यकर्मी र उत्कृष्ट सेवा सम्पादन गर्ने स्वास्थ्य संस्थालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरी अध्ययनरत बिद्यार्थीहरु, किशोरकिशोरीहरु र समुदाय स्तरमा एन्टीबायोटिक औषधी कारण मानिसमा हुने असर (ए.एम.आर.) लाई न्यूनीकरण गर्न स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रम ल्याइने छ ।
- स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा सुधार एवं मर्मत कार्यको लागि बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।
- स्वास्थ्यकर्मीहरुको सिप र दक्षतालाई थप क्षमतावान र प्रभावकारी बनाउन तालिम तथा आन्तरिक भ्रमण गराइनेछ ।
- आरुघाट आधारभूतमा रहेको १५ सैय अस्पतालको प्रयोगशाला सेवालाई स्तरउन्नति गरी अनलाईन रिपोर्ट सहितको व्यवस्थापन गरी आरुघाट गा.पा वडा नं १, २ र ३ लाई लक्षित गरि वडा नं. २ को शितला देबी आ.वि को भवन उपयोग गरि ५ सैय को सामुदायिक अस्पताल संचालन गर्न स्थानीय बासिन्दाहरुको आर्थिक सहयोग लाई संकलन गरी संचालनमा ल्याइने छ ।
- गाउँपालिका अन्तर्गत संचालित एम्बुलेन्स सेवा (विरामी ओसारपसार गर्ने साधन) लाई आवश्यक नियमन गरि स्वास्थ्य संस्था केन्द्रित गराई आवश्यक पहिचान भएमा निशुल्क सेवा प्रदान गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य उपचार राहत कोष लाई निरन्तरता दिईने छ साथै आवश्यक पहिचान गरेर मात्र दिर्घ रोगीहरुलाई रु २५००० दिने व्यवस्था लाई नियमन गरिने छ र नेपाल सरकारले दिर्घ रोगीहरुको मासिक ५ हजार दिने व्यवस्था लाई गाउँपालिकाले दिर्घरोगीहरुको परिचय पत्र बनाई थप प्रभावकारी गरिनेछ ।
- आरुघाट आधारभूत अस्पतालमा गोरखा अस्पतालको समन्वयमा विशेषज्ञ सेवा विस्तार लाई नियमित सेवा प्रदान गर्न आवश्यक पहल गर्न बजेट व्यवस्थापन गरिने छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई प्रोत्साहन गर्न प्रोत्साहन स्वरूप दिदै आएको सुविधामा निरन्तर गरिनेछ साथै उमेर हदका कारण अवकाश प्राप्त हुनु भएका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई योगदान स्वरूप ५० हजार नगद उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ र स्थलगत अनुशिक्षण, भ्रमण गराइनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट न्युनतम गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नका लागि आवश्यक सामग्री, फर्निचर तथा जनशक्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुको सञ्चालन, व्यवस्थापन, अनुगमन र सुपरिवेक्षणलाई थप व्यवस्थित गरिने छ ।
- आरुघाट आधारभूत अस्पतालमा संचालनमा ल्याइएको सामाजिक सेवा इकाई मार्फत लक्षित वर्गहरुको उपचारको लागि थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

घ) खानेपानी तथा सरसफाई

- गाउँपालिका भित्र संघ, प्रदेश तथा संघ संस्थाहरु संगको समन्वय एवम सहकार्यमा संचालन गरिने मिटर सहितको एक घर एक धारा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई प्रत्येक घर धुरीमा स्वच्छ र सफा खानेपानी सुबिधा पुर्याउन पहल गरिनेछ ।
- शान्ति नेपालसंगको सहकार्यमा वडा नं ७ र ८ बाट सुरु गरिएको पूर्ण सरसफाई युक्त वडा घोषणा अभियानलाई गाउँपालिकाको अन्य वडाहरुमा क्रमश विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- पूर्ण सरसफाई अभियान संचालन गर्नका लागि प्रत्येक वडामा टोल विकास संस्था गठन र परिचालन मार्फत सघन रुपमा सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सुरक्षित खानेपानीका लागि गुणस्तर परीक्षण गर्ने प्रयोगशाला स्थापना गरिनेछ ।

- संचालन भैरहेका खानेपानीको मुहनाहरु दर्ता तथा नविकरण गर्ने, मर्मत सम्भार कोष तथा कर्मचारी वा हेरालुको व्यवस्था गरिनेछ।
- विद्यालय, आमा समुह र बल क्लबहरुलाई पूर्ण सरसफाई अभियानमा सक्रिय सहभागी गराई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- आवश्यकताका आधारमा गाउँपालिका भित्रका सम्भावित खानेपानी आयोजनाहरुको DPR गरी संघ र प्रदेश सरकारसंग समन्वयमा खानेपानी आयोजना संचालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाको साझेदारीमा खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता योजनाको निर्माण कार्यलाई पूर्णता दिइनेछ।
- आरुघाट बजार क्षेत्र, आर्खेत बजार क्षेत्र, आरुटारको फोहोर संकलन गरी डम्पिङ साइटमा पुर्याउने कार्यको सुरुवात गरिनेछ।
- गण्डकी प्रदेश सरकारको विशेष अनुदानमा पोल्चेत खानेपानी आयोजनाको सुरुवात गरिनेछ।

ड) महिला, बालबालिका, अपांग एवं ज्येष्ठ नागरिक तर्फ

- उद्यमशिलता कार्यक्रम अन्तर्गत विशेष गरी गरिव, एकल,दलित,विपन्न,हिंसा पिडित तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई विभिन्न किसिमका तालिम संचालन गरी व्यवसायिकता तर्फ उन्मुख गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- महिला हिंसा,घरेलु हिंसा,लैङ्गिक विभेद तथा सामाजिक कुरिती कुसस्कार विरुद्ध जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरी लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको नीति अवलम्बन गरिने छ।
- महिला लक्षित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरी महिला समुहहरुलाई सक्रिय बनाईने छ वडा तथा गाउँपालिका स्तरमा महिला संजालहरुलाई सक्रिय बनाइने छ।
- विशेष गरी विपन्न,एकल हिंसा पिडित सिमान्तकृत महिलाहरुलाई क्षमता विकास, नेतृत्व विकास र सिपमुलक तालिम प्रदान गरी उनीहरुको जीवनस्तर उकास्नमा पहल गरिने छ।
- यस गाउँपालिका भित्रका विभिन्न विषयगत शाखाहरुको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण,लै.स.स.परीक्षण (जेण्डर अडिट) गरिने छ।
- विभिन्न जातजाति, धर्म, संस्कार, संस्कृति, पिछडिएका वर्ग अपाङ्ग र महिला लक्षित विभिन्न दिवसीय कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ।
- विभिन्न तालिम प्राप्त गरेका महिलाहरुलाई व्यवसायी वा सफल उद्यमी बन्नको लागि वित्तीय तालिम र आवश्यक प्रविधि उपलब्ध गराइनेछ।
- बाल मैत्री स्थानिय तह निर्माणको लागि प्रकृयागत रुपमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ। बालअधिकार समिति बाल संजाल तथा बाल क्लबका पदाधिकारीहरुलाई बाल अधिकार सम्बन्धी सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- गाउँपालिका भित्र बालमैत्री तथा अपांगमैत्री भौतिक संरचना निर्माणमा पहल गरिने छ।
- बालबालिका माथि हुने विभेदको अन्त्य गरी नीति निर्माण तथा निर्णायक तहमा बालबालिकाको पहुँच तथा सहभागितालाई जोड दिईने छ।

- गाउँपालिका भित्रका विभिन्न विद्यालयहरूमा बालविवाह विरुद्ध सचेतनामुलक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- विद्यालयहरूमा रहेको बालक्लब, वडा स्तरिय बाल संजाल तथा वडा स्तरीय बाल अधिकार समितिको कामकारवाहीलाई सक्रिय बनाइनेछ।
- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय बाल दिवसमा विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- अनाथ, वेवारिसे र जोखिममा परेका बालबालिकालाई बालगृह सम्म पहुँच पुर्याउन विशेष बजेटको व्यवस्था गरिने छ।
- बाल क्लब तथा बाल संजालका सदस्यहरूलाई पालिका बाहिर कार्यक्रममा भाग लिन जादा आवश्यक पर्ने खर्च व्यवस्थापनको लागि विशेष व्यवस्था गरिने छ।
- बालबालीका माथी कुनै पनि समयमा हुन सक्ने जोखिमबाट बचाउन बालबालीका आत्मरक्षाको लागि तालिम संचालन गरिने छ।
- बालबालीकाहरूको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखी रैथाने बालीको संरक्षण र विद्यालयमा दिवा खाजा कार्यक्रमलाई गुणस्तरिय बनाउन विद्यालय कर्मचारीहरूलाई गुणस्तरिय खाजा तथा खाना बनाउने सिप सम्बन्धि तालिम संचालन गरिने छ।
- अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण कार्यलाई प्रविधिमा आधारित र व्यवस्थित पारिनेछ।
- सबै खाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको हक हितको लागि विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि विभिन्न सिप तथा आयआर्जनमुलक कार्यक्रम संचालन गरी उनीहरूको जीवनस्तर उकास्नमा पहल गरिने छ।
- विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि आवश्यक सहायक सामग्री वितरण गरी उनीहरूको जीवनयापनलाई सहज बनाईने छ।
- अपाङ्गता भएका छात्रछात्राहरूलाई शैक्षिक सामग्री वितरण प्रकृयालाई निरन्तरता दिइने छ।
- अपाङ्ग दिवसको अवसरमा बिशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- वडा तथा गाउँपालिका स्तरमा निर्माण हुने समिति उपसमितिहरूमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहुचको लागि पहल गरिने छ।
- जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम संचालन गरिने छ। जेष्ठ नागरिकका लागि औषधि उपचार र एम्बुलेन्स प्रयोगमा विशेष छुटको व्यवस्था गरिनेछ।
- जेष्ठ नागरिक सचेतना कार्यक्रमको माध्यमबाट जेष्ठ नागरिक प्रति गरिने दुर्व्यवहार न्युनिकरणको लागि पहल गरिनेछ।
- सबै वडाहरूमा जेष्ठनागरिक विश्रामस्थल तथा दिवासेवाकेन्द्र निर्माणको लागि पहल गरिने छ।
- जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य उपचार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै यसलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ।
- आदिवासी जनजातिहरूको परम्परा र सस्कृति जोगाउन विशेष पहल गरिनेछ।
- प्रत्येक दलित समुदायको परम्परागत सिपलाई निरन्तरता दिन तथा व्यवसायीकता तर्फ उन्मुख गर्न विशेष कार्यक्रम गरिने छ।

- पछाडी परेका सिमान्तकृत तथा पिछडा वर्ग दराई, कुमाल, माझी, मुस्लीम जातीहरुको जीवनस्तर उकास्न विशेष पहल गरिनेछ ।
- न्यायिक मेलमिलाप कर्ताहरुको लागि आवश्यक सेवा सुबिधाको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा न्यायिक तथा मेलमिलाप समितिको क्षेत्राधिकार, देवानी तथा फौजदारी मुद्दा साथै न्याय निरूपणको विभिन्न तौरतरिकावारे सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- न्यायिक समिति तथा मेलमिलाप केन्द्रको अध्ययन अवलोकन भ्रमणको माध्यमबाट ठाउँ ठाउँमा भएका असल अभ्यासहरुको अनुसरण गरी न्याय निरूपणलाई व्यवस्थीत गरिने छ ।
- मेलमिलाप सम्बन्धि ४८ घन्टे तालिम संचालन गरिने छ ।
- कोहि नहुने र केहि नहुनेको साथमा घर नजिकको स्थानीय सरकार छ भन्ने अनुभूति गराउन सामाजिक संरक्षण मार्फत लक्षित वर्गको नागरिकहरुका लागि विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

च) खस, /आर्य, आदिवासी/ जनजाति, दलित, मुश्लिम तथा अन्य लक्षित बर्ग तर्फ

- आरुघाट गाउँपालिकाको इतिहास, धर्म, संस्कृति, रितिरिवाज, परम्परा, पर्यटकीय स्थलहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्नका लागि गाउँपालिका स्तरीय प्रोफाइल निर्माण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने सबै समुदायको आवश्यक पालिका स्तरीय संजालहरु गठन गरी समन्वयको आधारमा आवश्यक परेका सिपमुलक, स्वरोजगार मुलक एवम उत्थानका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन ।
- सबै किसिमका समुदायको भेषभुषा, कला, साहित्य, भाषा, धर्म एवं संस्कृतिको संरक्षण र संवर्धन हुने खालका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

छ) गरिवी निवारण तर्फ

- गाउँपालिकाले संचालन गर्ने विकास निर्माणको कार्यमा विपन्न वर्गका व्यक्तिहरुलाई रोजगारी सृजना हुने वातावरण तयार पारिनेछ ।
- राष्ट्रिय रोजगार कार्यक्रम मार्फत बेरोजगारहरुको लागि १०० दिने रोजगारी सुनिश्चितता गरिनेछ । साथै यसलाई थप प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न अत्यावश्यक र सान्दर्भिक योजना छनौट गर्ने र त्यसमा गाउँपालिकाबाट सह लगानी गरी प्रभावाकारितामा वृद्धि गरिनेछ ।
- राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम मार्फत गरिव, विपन्न महिलाहरुका लागि तालिम र वीउ पुँजी उपलब्ध गराइनेछ ।
- संघिय शसर्त अनुदानमा हस्तान्तरित मेड्पा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी गराउन पालिकाबाट लागत साझेदारी लाई जोड दिईनेछ ।
- गाउँपालिकाद्वारा संचालन गरिने विभिन्न सिपमुलक तालिम /कार्यक्रमलाई moc model को नीति अवलम्बन गरी संचालन गरी स्वरोजगार बनाउन पहल गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा प्रचुर मात्रामा पाईने विभिन्न कच्चापदार्थ हरुलाई सदुपयोग गरी स्थानीय स्तरमै रोजगारी सिर्जना गर्ने गरी सम्भाव्यता अध्ययनको आधारमा मात्र तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

ज) समूह, संघ संस्था तथा व्यापार व्यवसाय

- गाउँपालिकामा दर्ता भएका सबै संघ संस्था एवं समूहहरूको नियमन र क्षमता विकासको कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ। गैर सरकारी संस्था मार्फत हुने कार्यक्रमको लागि गाउँपालिकाको पुर्व स्वीकृति लिई कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने छ । संघ संस्थाहरु मार्फत लागत साझेदारीमा कार्यक्रमहरु संचालन गर्न पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका व्यापार तथा व्यवसायको सम्बन्धित वडा कार्यालयमा दर्तालाई अनिवार्य गरिनेछ । व्यापार व्यवसाय दर्ताका लागि सम्बन्धित वडा कार्यालय, सुरक्षा निकाय र उद्योग बाणिज्य संघ आरुघाट इकाईको सहकार्यमा अभियान संचालन गरिनेछ । साथै दर्ता भएका संघ संस्था, समिति, समुह, तथा व्यापार दर्ता तथा नविकरण प्रक्रियालाई प्रविधिमा आधारित बनाउन सो सम्बन्धी सफ्टवेयर व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको विभिन्न कार्यक्रम र विकास निर्माणको क्रियाकलापमा सहजीकरण गर्न , समाजमा रहेका विभिन्न विकृति तथा विसंगतिहरूलाई न्यूनीकरण गर्न सामाजिक सचेतना फैलाउने कार्यको लागि सबै वडाहरूमा टोल विकास संस्थाको गठन गरी प्रभावकारी कार्यन्वयन गर्ने प्रबन्ध मिलाइने छ ।

पुर्वाधार विकास

क) सडक, झोलुंगे पुल, भवन, बिद्युत तथा संचार

- गाउँपालिकाको केन्द्र एवं प्रदेश सरकारको लागत साझेदारीमा गाउँपालिका भित्रका देहाएका सडकहरूलाई प्राथमिकतामा राखी स्तरोन्नतिको नीति अवलम्बन गर्नेछ ।
 - ❖ सोती-मान्बुबेशी-कटुन्जे-धुन्चेत-धोरत-यासा-काशीगाउँ-केरौजा सडक
 - ❖ आरुघाट भन्ज्यांग हुँदै आरुटार-आरुआर्वांग-थुमी-स्वाँरा गाउँ देउराली- लापु सडक
 - ❖ महादेवथान-बसिगाडे-तिमलिसना मोड-धारापानी-ध्यापिन्थोक सडक
 - ❖ अर्मला -स्याम्राङ्ग-देउराली-ठाटिबारी सडक
 - ❖ तिरतिरे ध्यापिन्थोक-सिस्नेरी-आरुपोखरी सडक
 - ❖ आखेत-थुमी-धारापानी-सडक
 - ❖ गैरिछाप-बालुवा-सातदोबाटे-आरुपोखरी-सडक
 - ❖ अलैचे-कल्लेरी-ठाँडस्वाँरा सडक
 - ❖ सातदोबाटे -स्तुलखोला-चुरुङ्ग-सडक
 - ❖ मुरलीचोक-लामबगर-धारापानी-भदुवार-अलैचे-डाँडा गाउँ सडक
 - ❖ आरुघाट भन्ज्याङ देखि हस्पिटलचोक-चापानीसम्मको सडक स्तरोन्नति गरिनेछ ।
 - ❖ गाउँपालिकाको केन्द्रसँग जोड्ने सबै वडास्तरीय सडकहरूको निर्माण र स्तरोन्नतिको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- सडकको स्तरोन्नति गर्दा अनिवार्य रुपमा प्राकृतिक पानी ढलो अनुसार सडक नाली निर्माण गर्ने, ह्युम पाइप राख्ने कल्भर्ट तथा कज वे र सोलिंग गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिने र सडक स्तरोन्नतिको कार्यमा अवरोध गर्नेहरूलाई प्रचलित कानुन बमोजिम दण्डित गरिनेछ । सडक निर्माण गर्दा वातावरणीय पक्षहरूको संरक्षणमा जोड दिइनेछ । कुनै पनि सडक निर्माण गर्दा क्षति पुग्ने निर्मित संरचनाहरूको व्यवस्थापन सोही आयोजनाबाट हुनुपर्ने व्यवस्थालाई लागु गरिनेछ । गाउँपालिकाले निर्माण गर्ने संरचनाहरूको गुणस्तर परीक्षणलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ गाउँपालिका भित्र

संचालनमा रहेका स्तरीय सडकको बर्षातको समयमा हेरबिचार गर्न कार्यविधि अनुरूप सडक हेरालुको व्यवस्था गरिनेछ ।

- निर्माण भएका पक्कि नाली, सडक तथा संरचनाहरूको मर्मत सुधार गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका केन्द्र र वडा जोड्ने सडकलाई मुख्य प्राथमिकता दिई १२ महिना नै संचालन योग्य बनाउनको लागि आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको आवश्यक स्थानहरूमा झोलुंगे पुल निर्माण गर्न सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । पालिकाभित्र निर्माण भएका सबै झोलुंगे पुलहरूमा पुल हेरालुको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै वडाहरूको भवन निर्माण सम्पन्नता गर्नका लागि जग्गा व्यवस्थापन गरी निर्माण कार्यको थालनी गरिनेछ । साथै भवन निर्माण सम्पन्न भएका वडा कार्यालयहरूको आवश्यक मर्मत सुधार, घेराबार, सडक पहुँचको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र भवन निर्माणको लागि नक्सा पास गर्ने प्रावधान र बनिसकेका घरहरूको अभिलेखीकरण कार्यक्रमको लागि आवश्यक मापदण्ड निर्माण गरी सुरुवात गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र हालसम्म पनि बिद्युत वितरणको लाइन पुर्याउन नसकिएका घरधुरीहरूमा केन्द्रीय बिद्युत प्रसारण लाईन बिस्तारमा जोड दिइनेछ र बजार क्षेत्रमा सडक बत्तिको प्रबन्धलाई थप विस्तार गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्युतीकरण भएका क्षेत्रमा विद्युत सम्बन्धी समस्या समाधान गर्न पहल गरिनेछ ।
- केन्द्रीय विद्युत प्रसारण लाईन विस्तारको क्रममा स्थानीयस्तरमा देखिएको समस्याको समाधानको लागि सम्बन्धित निकायसँग आवश्यक पहल गरिनेछ । सामुदायिक एवं निजिस्तरबाट संचालित विद्युतीकरणमा देखिएका समस्यालाई निराकरण गर्न केन्द्रीय बिद्युत प्रसारणतर्फ जोड दिइनेछ ।

वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

- बिकास निर्माण स्थल एवं अन्य आवश्यक स्थानमा बाढी एवं पहिरो रोकथाममा सहयोग गर्ने घाँस तथा बिरुवा लगाउनमा जोड दिइनेछ । गाउँपालिका भित्रको सिमसार क्षेत्र, पानीको मुहान एवं अन्य जलाधारयुक्त क्षेत्रको संरक्षण गरिनेछ । खोला एवम नदीजन्य पदार्थको उत्खनन र प्रयोग कानुन बमोजिम मात्र गरिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरूलाई बिशेष ख्याल गर्दै यससँग अनुकूलन हुने उपायहरूको खोजि गर्दै यसबाट हुने क्षतिको न्यूनीकरणका उपायहरू पहिल्याई त्यसको उचित अवलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा विपद तथा प्राकृतिक प्रकोपबाट सिर्जना हुन सक्ने समस्याको रोकथाम, पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको कामलाई प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिका स्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति, वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति, नेपाल प्रहरी, रेडक्रस, स्काउट र विभिन्न सामुदायिक संस्थाहरू बीच सहकार्य र समन्वय गरिनेछ । आरुघाट गाउँपालिका रहेका विभिन्न पहिरो तथा जोखिममा रहेका क्षेत्रहरूको विपद रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि प्रदेश सरकारका सम्बन्धित निकाय संग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
- शहर देखि गाउँसम्म ग्यास चुलोको प्रयोग बढ्दै गईरहेको अवस्थामा स्थानीय स्रोत दाउराको खपत गर्न र स्थानिय खर्च घटाउन सुधारिएको चुलो व्यवस्थापन तथा अनुदानमा विद्युतीय चुलो उपलब्ध गराउन विभिन्न संघ संस्थाहरूको समन्वय र सहकार्यमा कार्य गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा जोखिममा रहेका बस्तीहरूको पहिचान गर्दै तिनीहरूको संरक्षण र स्थानान्तरण गर्नमा पहल गरिनेछ ।

संगठन तथा प्रशासन, सुशासन, पारदर्शिता / सेवा प्रवाह

- गाउँपालिका एवम वडा कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवालाई छिटो, छरितो, प्रविधिमैत्री र पारदर्शी बनाउँदै लगिनेछ। बिकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा पारदर्शिताको प्रवर्धन गरिनेछ। महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदनले औल्यायका बेरुजुलाई न्यूनीकरण गर्दै नियमित गर्नुपर्ने प्रकृतिका बेरुजुलाई नियमित गराउने र असुल गर्नुपर्ने बेरुजुलाई असुल गरी वित्तीय सुशासन लाई जोड दिइनेछ।
- गाउँपालिका एवं वडा कार्यालयबाट संचालित हुने योजनाहरूलाई प्रतिफलयुक्त बनाउन टुक्रे योजनाहरू नबनाई उत्पादनमुलक, छिटो प्रतिफल प्राप्त हुने, दिगोपन हुने र सहभागितामुलक योजना तर्जुमालाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- गाउँपालिका एवं वडा कार्यालय र अन्य बिषयगत कार्यालयहरूमा कर्मचारीको मनोबल उच्च राख्न कर्मचारीको क्षमता बिकास तालिम, पुरस्कार, र प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- गाउँपालिका, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था एवम मातहतका कार्यालयहरूमा केन्द्रीकृत ई-हाजिरी जडान गरी संचालनमा ल्याइनेछ।
- गाउँपालिकाको मुख्य बजार तथा बस्ति क्षेत्र आरुघाट, आरुटार, आर्खेतमा इन्टरनेट सेवा प्रदायक संगको समन्वयमा फ्रि.वाई फाई को व्यवस्था सुरुवात गरिनेछ।
- विभिन्न कालखण्ड व्यवस्था परिवर्तन गर्न चेतनामुलक र कानुन नियमसम्बत समाज संचालनमा संचार मध्यमले खेलेको महत्वपूर्ण भूमिकाको कदर गर्दै स्थानीय संचार मध्यमलाई प्रवर्द्धन र प्राथमिकतामा राखी गाउँपालिका संग सम्बन्धित सूचना, विज्ञापन र लोक कल्याणकारी सूचनामा प्राथमिकता दिइनेछ।
- सबै वडाहरूमा अनलाइन व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणालीलाई निरन्तरता दिदै नागरिकता सिफारिसमा अनलाइन प्रणाली र अन्य सिफारिसहरूमा एकरूपता ल्याउन इ-सिफारिस प्रणालीको प्रयोगलाई अनिवार्य गरिनेछ। सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई वित्तीय प्रणाली मार्फत लाभग्राहीहरूको नजिकबाट वितरण हुने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।
- वित्तीय व्यवस्थापनलाई चुस्त बनाउनको लागि पहल गरिनेछ। गाउँपालिका एवं वडा कार्यालयहरूमा उठ्ने राजश्वलाई कम्प्युटर प्रणाली मार्फत हुने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिई थप प्रभावकारी बनाइनेछ।
- गाउँपालिकामा सुशासन कायम राख्न आवश्यक ऐन, नियम, कानुन, कार्यविधि बनाई न्यायिक समितिको क्षेत्र अधिकार भित्र रहेको कामकारबाहीलाई न्यायोचित र प्रभावकारी ढंगबाट अगाडी बढाइनेछ।
- गाउँपालिका भित्रका कर्मचारीहरूलाई स्ट्रेस म्यानेजमेन्ट, क्षमता विकास, नेतृत्व विकास र सकारात्मक सोच, अन्य स्थानीय तहहरूको असल अभ्यासहरूको स्थलगत अध्ययन अवलोकन भ्रमण लगाएतको व्यवस्था गरिनेछ।
- गाउँपालिका भित्र करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गराइनेछ।
- आरुघाट गाउँपालिकाको आरुघाट बजार, आर्खेत बजार र सोती बजार क्षेत्रमा जडान गरिएको सी.सी क्यामेरा मर्मत सम्भार गरी नियमित संचालनमा ल्याइनेछ।
- सबै वडाहरूबाट सामाजिक सुरक्षा भत्तामा आवद्ध भएका व्यक्तिहरूको बायोमेट्रिक विवरण लिने कार्य गरिने छ।
- समुदाय प्रहरी साझेदारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- प्रशासनिक कार्यमा डेटा विश्लेषण AI को माध्यमबाट नीति निर्माणलाई सशक्त बनाइनेछ।
- गाउँपालिका भित्र उपभोक्ता समिति मार्फत संचालन हुने योजनाहरूको प्रभावकारिताको लागि उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूलाई योजना संचालन प्रक्रिया सम्बन्धमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

आदरणीय सभाका सदस्यज्यूहरू,

सम्पुनत, खुसी र सुखी आरुघाट गाउँपालिकावासी

अन्त्यमा, " सम्मुनत, खुसी र सुखी आरुघाट गाउँपालिकावासी " भन्ने मुल नारा लाई स्थापित गर्न यो नीति तथा कार्यक्रमको महत्वपूर्ण योगदान रहने विश्वास लिएको छु। सबल र समृद्ध गाउँपालिका निर्माणमा साथ दिनुहुने सम्पूर्ण गाउँपालिकाबासी, नेपाल सरकार, गण्डकी प्रदेश सरकार, राजनीतिक दल, विकास साझेदार संस्था, निजी क्षेत्र, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, संचार जगत, सुरक्षाकर्मी, नागरिक समाज, गैह्र सरकारी संघ संस्था वर्तमान र निवर्तमान जनप्रतिनिधिहरु प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा यहाँहरुको सक्रिय सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

धन्यवाद !!

राजु गुरुङ
अध्यक्ष
आरुघाट गाउँपालिका,
आरुघाट, गोरखा